

Glønborg (KRF):

Da Kristeligt Folkepartis landbrugsordfører, hr. Lysholm Christensen, er til møde i Jylland i dag, må jeg klare vagten og på partiets vegne meddele, at vi kan støtte dette lovforslag.

Selv om økologisk jordbrugsmetode jo egentlig er den oprindelige, må vi jo erkende, at vi har forsømt den i så mange år, at vi i dag nærmest må betragte den som værende på udviklingsstadiet. Og som så meget andet, der er under udvikling, men som man kan se noget positivt i, synes vi, det er rimeligt, at vi fra samfundets side støtter udviklingen og hjælper den i gang, for vi synes, at der har været alt for kort en funktionstid for loven og ser derfor gerne, at den forlænges.

Henning Nielsen (S):

Jeg vil på forslagsstillerne S' og SF's vegne takke landbrugsministeren og det store flertal af ordførere for den positive holdning, de har til forslaget.

Det skal ingen hemmelighed være, at Socialdemokratiet mener, at de dyrkningsprincipper, der anvendes i økologisk landbrug, er til gavn for miljøet. Vi lægger også vægt på, selv om det ikke står i selve lovforslaget, at den måde, økologerne har husdyrhold på, sigter mod at give dyrene forhold, der er i overensstemmelse med deres naturlige adfærd og behov. Det er også en politik, vi i Socialdemokratiet gerne vil medvirke til at fremme.

Vi må nok indrømme, at økologisk landbrugs udvikling i Danmark går for langsomt, på trods af at der kan gives støtte til omlægning. Det kan skyldes mange ting, og måske burde vi også ændre loven, så flere kunne få lyst til at gå over til økologisk jordbrugsproduktion. Men når jeg rundt omkring i landet har været til møder med økologiske jordbrugere, har jeg fået den opfattelse, at de har haft svært ved at formulere, hvor der skulle ske ændringer for at få flere til at gå over til økologisk jordbrugsproduktion. Det tror jeg skyldes, at mange af disse mennesker har været meget optaget af merarbejde til udarbejdelse af vejledning; mærkning har der også været nogle problemer med. Man har simpelt hen ikke haft kræfter til at stille forslag til eventuelle ændringer i loven. Nu får vi så altså et par år mere, inden loven skal tages op til revision.

Jeg mener ikke, der er nogen tvivl om, at der er et marked for økologiske produkter, men vi

ved også, at alting står og falder med økonomien. Det gør det selvfølgelig også i økologisk landbrug. Vi har set nogle regnskaber, som ser meget lovende ud, men der er for få af dem til, at det virkelig kan danne grundlag for en vurdering af, hvordan det vil udvikle sig.

Også derfor skal det være Socialdemokratiets håb, at man nu i det næste par år kan se på, hvordan udviklingen bliver, og så på det tidspunkt måske ændre loven. Det vil sige, at på længere sigt – og jeg tror, det skal være på lang sigt – er det selvfølgelig også Socialdemokratiets opfattelse, at man ikke nødvendigvis behøver at give tilskud. Men jeg tror, at i årene, der står lige for, er vi nødt til at fortsætte med at give tilskud i omlægningsfasen.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Poulsaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Landbrugs- og Fiskeriudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 57:

Forslag til folketingsbeslutning om brug af væksthormoner til kvæg.

Af Annette Just (FP) m.fl.

(Fremsat 2/2 90).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Landbrugsministeren (Tørnæs):

Anvendelsen af væksthormoner til kvæg har i en årrække givet anledning til megen debat. Både kønshormonerne, som vi har kendt længst, og de nyere proteinvæksthormoner, de såkaldte BST, til kvæg optager sindene både hos forbrugerne og hos landmændene. Vækstfremmende anvendelse af kønshormoner har været forbudt i Danmark i adskillige år.

[Landbrugsministeren]

I 1981 kom der et EF-direktiv, som forbød denne anvendelse i hele EF netop for at sikre forbrugerne mod restkoncentrationer i levnedsmidlerne. Både landbrugs- og forbrugerorganisationerne støttede EF's forbud mod brugen af kønshormoner. Overtrædelse af EF's hormonforbud i visse lande bør efter min mening ikke give anledning til en lempelse af de regler, som både danske forbrugere og landmænd har accepteret.

Det nye proteinvæksthormon, BST, har vi drøftet i Folketinget i forbindelse med behandlingen af husdyrsygdomsloven, men med den viden, vi havde på det tidspunkt, var der ikke grundlag for at tillade disse proteinhormoner i produktionsbesætninger.

EF-Kommissionen har fremsat et forslag om forbud mod anvendelse af BST til malkekvæg indtil udgangen af 1990. Formålet med dette midlertidige forbud er at sikre, at konsekvenserne af en eventuel anvendelse af BST er tilstrækkelig belyst, før der tages stilling til, om en godkendelse af BST i medlemsstaterne kan komme på tale. Danmark støtter forslaget om indførelse af en sådan undersøgelsesperiode i hele Fællesskabet.

I Danmark er anvendelse af både BST og andre væksthormoner til kvæg og andre husdyr forbudt. Det forhold, at Danmark er kendt for ikke at anvende væksthormoner, har gavnet og kan forventes i stigende grad at ville gavne danske fødevarer i konkurrencen med udenlandske.

Regeringen er enig i, at ulovlige restkoncentrationer i levnedsmidler skal undgås. Det ville imidlertid være en dårlig idé af den grund at legalisere brugen af væksthormoner.

Regeringen kan ikke tilslutte sig beslutningsforslag nr. B 57.

Bjørn Westh (S):

Jeg har forstået, at forslaget skal behandles i Markedsudvalget, og det skyldes formentlig, at det er et forslag, som udenrigsministeren normalt forhandler i EF's Ministerråd på Danmarks vegne, fordi det er et spørgsmål om handelskrig mellem EF og USA, har der været sagt fra USA's side.

Jeg vil gerne sige, at Socialdemokratiet fuldt ud støtter udenrigsminister Ellemann-Jensen i hans skarpe afvisning af at ændre disse regler, og det mener vi der er gode grunde for: dyrenes

velfærd, de etiske forhold, forbrugernes ønsker, og at EF's landbrugspolitik for en stor dels vedkommende går ud på at sikre, at der ikke er overskudslagre. Hvorfor så tage den slags produktionsmetoder i brug, når det er det andet, der for tiden er hovedproblemet i landbrugspolitikken?

I øvrigt mener vi, at amerikanske kødproducenter fra Texas lovede og garanterede, at de kunne fremstille kød uden brug af hormoner, således at amerikanerne godt fortsat kunne sælge kød på det europæiske marked ud over det kød til katte og hunde, som de har tilladelse til. Vi mener også, at det viste sig, at der var en reklameværdi i USA ved, at de europæiske producenter kunne sige, at deres kød ikke var fremstillet ved hjælp af hormoner.

Så fuld støtte til regeringens afvisning.

Flemming Hansen (KF):

Jeg kan på den konservative folketingsgruppes vegne sige, at vi er helt og aldeles enige med landbrugsministeren. Vi kan ikke støtte forslaget.

Inger Harms (SF):

Fremskridtspartiet går ind for, at når noget er illegalt, skal det bare gøres lovligt. Det er en underlig tankegang, Fremskridtspartiet her giver udtryk for.

Fremskridtspartiet har heller ikke haft det bedste for dansk eksport i tankerne. Heldigvis er der i dag stor bevidsthed om, hvad man spiser. Vi mener, vi skal bevare dansk køds gode kvalitet og ikke bringe det ned på et niveau, der vil forringe såvel kvalitet, priser som eksportandel.

Ingen tvivl om, at SF er imod brug af hormoner, og vi var godt tilfreds med, at vi, da vi vedtog loven om smitsomme husdyrsygdomme, kunne samle et stort flertal i Landbrugsudvalget mod brugen af hormoner begrundet i såvel etiske forhold som et manglende kendskab til eventuelle langtidsvirkninger.

Vi synes således, det er et løjerligt forslag, Fremskridtspartiet har fremsat. Vi forstår ikke meningen med det, men kan det bruges til at bekræfte dansk enighed i det forbud, der eksisterer i EF mod brug af væksthormoner, er det da udmærket.

Sønderby (V):

Venstre er også tilfreds med landbrugsministerens afvisning af det fremsatte forslag med de begrundelser, som ministeren fremkom med.

Ministeren sagde, at Danmark støtter en undersøgelse i hele EF, og at regeringen er enig i, at ulovlige restkoncentrationer i levnedsmidler skal undgås. Derfor vil det være en dårlig idé at legalisere noget, så længe man ikke ved nok om det. Det er det, undersøgelsesperioden skal bruges til. Derfor kan man nok, så længe der undersøges, diskutere evt. problemer. Det er det, undersøgelsen skal bruges til. Om man skal gå imod det for at undgå overskudslag, ved jeg heller ikke.

Som det ligger nu, vil Venstre afvise forslaget og vente på den undersøgelse, som landbrugsministeren lagde op til.

Marianne Jelved (RV):

Jeg skal indlede med at beklage, at Det Radikale Venstre ikke var repræsenteret ved den foregående sag, en sag, vi afgjort har en positiv holdning til.

Jeg skal på Det Radikale Venstres landbrugsordførers vegne sige følgende om beslutningsforslag nr. B 57:

Vi er i Det Radikale Venstre ikke med på forslaget fra Fremskridtspartiet om anvendelse af væksthormoner, uanset hvad det er for en slags.

For det første ved vi alt for lidt om konsekvenserne, for det andet er det direkte utiltalende at tilføre vores husdyr særligt væksthormon fremme midler, og for det tredje tror vi, at det, der står her, bliver en klam fidus, fordi forbrugere i mange lande vil vende sig imod at spise hormonopstuede landbrugsprodukter.

Det danske landbrug har på lang sigt en større fremtid i at specialisere sine produkter, og så må andre lande gøre, som de vil, med hormonsprøjtjen. Vi vil forlange tydelig mærkning af et hvilket som helst produkt, der fremkommer i EF som et resultat af flittig anvendelse af hormoner.

Fremskridtspartiet er ude med de kortsigtede løsninger. Man siger, at der i øjeblikket er et stort, illegalt forbrug, som vi burde lovliggøre for at komme den påståede illegale import til livs. Jeg kan da godt se, at hvis vi lovliggjorde alle lovovertrædelser, var vi fri for mange besværligheder.

Vi vil under udvalgsarbejdet bede om en undersøgelse af Fremskridtspartiets påstande, og hvis de er rigtige, vil vi anmode myndighederne om at bekæmpe den kriminalitet, som Fremskridtspartiet påstår der i øjeblikket foregår på dette område.

Men Fremskridtspartiet skal ikke regne med radikal støtte til forslaget.

Glønborg (KRF):

Efter Kristeligt Folkepartis opfattelse vil det fremsatte lovforslag hverken gavne ansvarsbevidste landmænd, husdyrene eller forbrugere. Hvis ærinde er det så, Fremskridtspartiet ønsker at gå? Det må være de folk, som altid er rede til at udnytte enhver situation og enhver mulighed for at tjene ekstra penge uden at tænke på det ansvar, der følger med.

Derfor ønsker vi absolut ikke på nogen måde at medvirke til gennemførelsen af dette forslag. Vi er faktisk direkte imod.

Annette Just (FP):

Jeg vil gerne starte med at takke landbrugsministeren og de forskellige ordførere for deres bevis her i dag for, at de ikke har forstået særlig meget af det, der egentlig er på tale ikke blot i Europa, men også i USA.

Vi taler her ikke om de illegale hormoner, som bliver importeret fra Østlandene og brugt i en del af de andre EF-lande, for jeg tror, alle er enige om, at det er forkasteligt og for dårligt, men det sker, fordi vi ikke har lovliggjort en fornuftig og sund brug af væksthormoner.

Hvorfor står jeg nu her og taler om væksthormoner? Er det virkelig rigtigt, som det er blevet sagt, at det vil ødelægge dansk landbrugs gode mulighed for at skabe kvalitet? Nej, tværtimod; det vil hjælpe til, at vi kan få noget dansk kød af en ordentlig kvalitet.

Jeg synes, det ville være glimrende og et forslag, vi ville støtte fuldt ud, hvis man forlangte, at kødet skal mærkes, således at man altså også kan se, hvad der er kvalitetskød – saftige gode bøffer – og hvad der er fra de ganske almindelige, gammeldags udsætterkøer, som vi så tit får udleveret.

Venstre udtaler meget fint, at vi ikke ved nok om dette område. Jeg er frygtelig ked af, at Venstres ordfører i dag – som er smuttet lige for øjeblikket – dog ikke har læst, hvad hr. Niels Anker Kofoed har sagt om denne sag, thi han har faktisk sat sig ind i den.

[Annette Just]

Men jeg vil godt læse lidt højt af, hvad der stod af professor Niels Skovgaard den 1. november 1989 i Dansk Veterinærtidsskrift. Når man nu ikke tror på sine egne partifæller, kan det være, man vil lytte til, hvad en professor skriver i det veterinære tidsskrift:

»Både videnskabelige komiteer i Fællesmarkedet og FAO/WHO's ekspertkomité vedrørende »food additives« og andre videnskabelige organer har vurderet risikoen for mennesker ved brug af hormoner i husdyrbrug.«

Så langt så godt.

Konklusionen var i alle tilfælde, at det er usandsynligt, at korrekt brug af vækstfremmende hormoner ved dyrisk produktion kan give anledning til sundhedsmæssige bekymringer.

Det er altså ikke en hr. hvem som helst, der siger det, og det er heller ikke noget, jeg har fundet på; det har stået i dette tidsskrift.

WHO's og FAO's ekspertpanel har konkluderet, at det ved brug af vækstfremmende hormoner i henhold til god husdyrpraksis ikke er nødvendigt at fastsætte en »acceptable residue level«, det kan jeg ikke lige oversætte direkte – og så skal jeg videre her – men »Panelet konkluderede også, at det er interessant, at den mængde af eventuelt eksogent hormon, der kunne indtages fra kød af behandlede dyr, ikke er i stand til at udøve nogen hormonal effekt og derfor heller ikke er i stand til at udøve nogen eventuel effekt hos mennesker.«

Vi taler her hele tiden om, at de hormoner, som man i hvert fald i Amerika har godkendt til brug for en vækstforøgelse hos stude, som der er det største problem med, er brugt rigtigt.

Dyrlæge Fugl Petersen har i Danske Slagterier, skrevet: »Den daglige hormonproduktion i den menneskelige organisme overstiger langt den mængde kønshormoner, der kan påvises i hormonbehandlet kød.«

Vi ser altså her, at det, at man behandler kalve med et vist hormonpræparat, giver ikke rester af hormoner i kødet.

De stakkels landmænd skal ikke stå og give deres små kalve en stor indsprøjtning hver morgen – det tror jeg alle vil kunne se ville være forfærdeligt – men kalvene får ligesom en lille øring i, ligesom alle andre piger gør – her er det nu altså drenge eller stude – og det vil de såmænd ikke tage nogen skade af, tværtimod, det hjælper dem til at komme over det chok, det er, ikke at være en lille tyrekalv mere. Så har jeg da sagt det på en pæn måde.

Landbrugsministeren udtalte, at forbudet gavnedé dansk landbrug. Hvordan? Jeg kunne godt lide at vide, hvordan det rent faktisk gavner den danske landmand, at han ikke kan få lov til at producere på en fornuftig, givtig måde, således at han kan tjene nogle penge, men vi har også set i tidligere forslag i dag, at det ikke så meget gælder om, at man kan tjene penge, det skal bare blive økologisk.

Jeg vil godt sige til de forskellige ordførere og til landbrugsministeren i særdeleshed: Jeg tror stadig på, at det er tilladt at blive klogere. Jeg tror ikke, at vi i Danmark vil blive ved med at være det eneste land, der ikke tager dette problem seriøst.

Vi har set, at Frankrig, England og Irland har erkendt, at den hormonskræk, man talte om for nogle år siden, er vildt overdrevet, men det skal ganske enkelt gøres på en forsvarlig måde, så hverken dyr eller mennesker tager skade.

Det argument, at EF-lagrene vil svulme op, kender jeg fra tidligere diskussioner. Jeg vil godt gøre opmærksom på, at i EF-avisen onsdag den 14. februar – jeg er altså helt sikker på, at de forskellige ordførere har læst EF-avisen, fordi det drejede sig netop om noget af det her – vises det sort på hvidt, at oksekødlagrene er faldet drastisk i EF og lige så drastisk i Danmark, således at vi nu har under 1.000 t, hvor vi f.eks. i 1984 var oppe på 32.000 t. Der er altså ikke mere tale om disse kæmpe-EF-lagre, og det er også godt det samme.

Det, jeg bare beder om, er, at landmændene får lov til at producere effektivt, at de får lov til at producere en vare, som er værd at spise. Jeg skal selvfølgelig ikke sige, at der ikke er noget af det danske kød, der er værd at spise, men hvorfor skal vi ikke have lov til at producere noget højkvalitetskød, som så bliver mærket på fornuftig vis?

Vi vil selvfølgelig i udvalget stille spørgsmål til ministeren og håber på den måde at kunne få ministeren og hans ministerium til at forstå, at det, der startede som en hormonkrig med USA, ikke behøver kun at være en handelskrig, men måske kan vende sig til at blive sund fornuft også for dansk landbrug.

Sønderby (V):

Fru Annette Just påstod, at jeg var gået ud af salen. Det var jeg ikke, men når man har været her hele dagen, kan man godt savne en smøg, det tror jeg også fru Annette Just er klar over.

[Sønderby]

Der blev sagt, at jeg ikke var helt enig med hr. Niels Anker Kofoed. Jeg har sagt nogle ting om, at jeg støtter landbrugsministeren, der har sat en undersøgelse i gang i EF, og så længe den er i gang, støtter vi landbrugsministeren i en udsettelse.

Jeg sagde også i min ordførertale, at jeg personlig i hvert fald ingen problemer har med at spise den slags kød, og kvaliteten mener jeg ikke er noget problem. Jeg sagde også til hr. Bjørn Westh, at argumentet om, at man skulle lade være med at bruge hormoner af hensyn til overskudslagre, kunne jeg heller ikke acceptere.

Jeg har accepteret at støtte landbrugsministeren i, at den forsøgsperiode skal i gang.

Det blev også sagt, at jeg ikke havde læst det, fru Annette Just citerede. Nu kunne jeg forstå på oplæsningen, at det nok også var første gang, fru Annette Just læste det, for fru Annette Just kendte ikke alle udtrykkene. Jeg tror ikke, der er ret mange grupper, der har diskuteret dette så meget som Venstres. Vi gjorde det også lang tid i morges, og jeg skal ikke citere fra gruppemødet, det plejer vi ikke at gøre, men vi har i hvert fald sat os ind i problemerne lige så meget som fru Annette Just, og derfor støtter vi landbrugsministeren i at få den forsøgsperiode. Så må vi tage stilling til den tid, men det argument, at 50 pct. handler ulovligt i Belgien, kan vi ikke rigtig bruge til noget.

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

Når der ikke er så store lagre i øjeblikket, skyldes det vel først og fremmest mælkekvoteordningen. Der er ikke så mange køer, der føder kalve mere.

Så vil jeg spørge hr. Sønderby: Var det ikke en nemmere måde at få mere kød frem på, hvis man f.eks. lempede på mælkekvoteordningen, så vi kunne få flere køer og dermed flere kalve?

(Kort bemærkning).

Annette Just (FP):

Jeg vil gerne starte med at sige til hr. Bjørn Westh, at det er da helt sikkert, at der ikke bliver mere kød af, at man bruger hormoner, det bliver bare af en bedre kvalitet.

Så vil jeg sige til hr. Sønderby, at den 22. november 1988, det er dog immervæk et stykke tid

sidan, udtalte den tidligere landbrugsminister: EF bør ophæve forbudet mod væksthormoner. Der blev bl.a. skrevet: »EF-forbudet mod vækstfremmende kønshormoner i kød bør ophæves, det siger Venstres forhenværende landbrugsminister, Niels Anker Kofoed, der selv var med til at vedtage forbudet.«

Jeg troede egentlig, at man så i Venstre i hvert fald havde prøvet at sætte undersøgelser i gang allerede i 1988 – jeg mener, det var dog immervæk den tidligere landbrugsminister. Jeg skal ikke bruge tiden til at drille, men bare pointere, at det er altså ikke noget helt nyt problem. EF har set på det, og alle deres eksperter har hele vejen igennem udtalt sig positivt for kontrolleret brug af vækstfremmende hormoner.

(Kort bemærkning).

Sønderby (V):

Det er til fru Annette Just. Vi har da flere forhenværende ministre, også landbrugsministre, i Venstre, men som regel retter vi os efter den sidste – ikke den sidste forhenværende.

Men jeg må sige til hr. Bjørn Westh, at det er da rigtigt, at mælkekvoteproblemet hænger sammen med produktionen af oksekød, men det må vi håbe at vi på et senere tidspunkt kan tage stilling til. Vi ved, at kvoterne udløber i 1992; så må vi se, om der er nogen sammenhæng på den ene eller den anden måde i det med overskudslagrene. Det må vi tage op til den tid.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Poulsaard):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Markedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 58: